

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Навчально-науковий інститут права та
кібербезпеки
Кафедра державно-правових дисциплін
Кафедра міжнародного та конституційного
права
Кафедра трудового, земельного та
господарського права**

**ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА
КОНФЕРЕНЦІЯ «ДЕРЖАВНО-
ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ
БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА В
УКРАЇНІ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ»**

12 грудня 2022 року

Одеса 2022

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Навчально-науковий інститут права та кібербезпеки

Кафедра державно-правових дисциплін

Кафедра міжнародного та конституційного права

Кафедра трудового, земельного та господарського права

**ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
«ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ
БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ»**

12 грудня 2022 року

**Одеса
ОДУВС
2022**

*Рекомендовано до друку кафедрою державно-правових дисциплін
навчально-наукового інституту права та кібербезпеки
Одеського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 7 від 12 грудня 2022 року)*

*Відповідальний за випуск Скриль С.А., в.о. завідувача кафедри
державно-правових дисциплін, кандидат юридичних наук, доцент*

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ :

Швець Д.В., ректор ОДУВС, д.ю.н., доцент, полковник поліції;

Корнієнко М.В., проректор ОДУВС, д.ю.н, професор, полковник поліції;

Бабенко А.М., директор навчально-наукового інституту права та кібербезпеки
ОДУВС, д.ю.н., професор;

Дришлюк В.І., завідувач кафедри трудового, земельного та господарського права
ОДУВС, к.ю.н., доцент;

Скриль С.А., в.о. завідувача кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС, к.ю.н.,
доцент;

Юрченко М.М., завідувач кафедри конституційного та міжнародного права ОДУВС,
к.політ.н., доцент;

Домброван Н.В., начальник відділу організації наукової роботи ОДУВС, к.ю.н.;

Балтаджи П.М., професор кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС, к.ю.н., доцент.;

Суханова Д.С., доцент кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС, к.ю.н., доцент;

Шаповалова І.О., доцент кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС,
к.ю.н., с.н.с.;

Борисова О.О., доцент кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС, к.ю.н.

Всеукраїнська наукова конференція «Державно-правові засади формування безпе-
кового середовища в Україні: сучасні виклики» м. Одеса, 12 грудня 2022 р. / Редкол.

Швець Д.В., ректор ОДУВС, д.ю.н., доцент; **Корнієнко М.В.**, проректор ОДУВС,
д.ю.н., професор; **Бабенко А.М.**, директор навчально-наукового інституту права та
кібербезпеки ОДУВС, д.ю.н., професор; **Дришлюк В.І.**, завідувач кафедри трудового,
земельного та господарського права ОДУВС, к.ю.н., доцент; **Скриль С.А.**, в.о. завіду-
вача кафедри державно-правових дисциплін, к.ю.н., доцент; **Юрченко М.М.**, завіду-
вач кафедри конституційного та міжнародного права ОДУВС, к.політ.н, доцент; **Дом-
брован Н.В.**, начальник відділу організації наукової роботи ОДУВС, к.ю.н.; **Балта-
джи П.М.**, професор кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС, к.ю.н., доцент.;

Суханова Д.С., доцент кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС, к.ю.н., до-
цент; **Шаповалова І.О.**, доцент кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС,
к.ю.н., с.н.с.; **Борисова О.О.**, доцент кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС,
к.ю.н. – Одеса, ОДУВС, 2022. – 144 с.

Збірник містить матеріали доповідей, Всеукраїнської наукової конференції «Дер-
жавно-правові засади формування безпекового середовища в Україні: сучасні викли-
ки» м. Одеса, 12 грудня 2022 р.

Збірник може бути використаний перемінним складом юридичних закладів освіти,
науковцями, практичними працівниками. Матеріали подано в авторській редакції.
Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність
наведених фактів, цитат, галузевої термінології, інших відомостей.

ПРАВОВИЙ НІГІЛІЗМ В ДЕРЖАВІ В УМОВАХ ВІЙНИ

*Бережна Дар'я Євгенівна, студентка 1 курсу
Навчально-наукового інституту права та кібербезпеки
Одеський державний університет внутрішніх справ
м. Одеса*

*Науковий керівник: Проданець Наталія Миколаївна,
викладач кафедри державно-правових дисциплін
Навчально-науковий інститут права та кібербезпеки
Одеський державний університет внутрішніх справ
м. Одеса*

У процесі дії режиму воєнного стану особливого значення набуває питання зміцнення законності та правопорядку, протидія порушенням правових норм, дотримання прав та свобод людини і громадянина. Зростає роль права як найважливішого регулятора суспільних відносин, а тому постає необхідність зміцнення у суспільстві довіри до правових інститутів та правових норм, підвищення рівня правової культури населення. У цьому контексті проблема правового нігілізму як крайньої форми прояву деформації правової свідомості, стає однією із актуальних проблем юридичної науки.

Нігілізм (від лат. «*nihil*» - ніщо) – це «невизнання загальноприйнятих суспільних, моральних норм, цінностей, ідеалів, законів, принципів, авторитетів, традицій тощо. Інколи заперечення цих норм здійснювалось з метою затвердження та піднесення інших цінностей» [1].

Правовий нігілізм – це відношення до права, що виражається в запереченні його соціальної цінності. Прояви правового нігілізму у суспільному житті призводять до зниження ефективності правової системи, створюють перешкоди у становленні демократичної, правової держави. Virізніають дві форми існування правового нігілізму: теоретична і практична.

Теоретична форма правового нігілізму – це розроблення таких теорій, концепцій, доктрин, в яких на теоретичному рівні обґрунтовуються думки про те, що право не має самостійної соціальної цінності, а має цінність лише інструментальну. Багато віків назад представники філософської школи чарвака-локаята у Давній Індії та конфуціанці у Стародавньому Китаї з різних боків обґрунтовували право людини діяти всупереч нормам закону. Перші вважали, що створені людьми закони не мають абсолютної влади і можуть порушуватись іншою

людиною. Другі стверджували, що закони не мають сили, якщо вони порушують усталені звичаї та традиції суспільства.

В епоху Відродження концепція влади, презентована Ніколо Макіавеллі, стала рецептурою «прагматичного правового нігілізму», що його політик вважав необхідною засадою формування сильної держави.

Даючи поради політичним діячам, які прагнуть створити міцну державу, Макіавеллі пояснював, що Государ, звичайно ж, може користуватися законними, правовими методами. Але для успішного досягнення будь-якої з поставлених цілей у нього неодмінно повинен бути в запасі ще один спосіб дій, який Макіавеллі називає насильницьким, або "звірчим". Сам же політик повинен вміло міняти маски і поперемінно грати необхідні за обставинами ролі або благонравного, дипломатичного стратега, або жорстокого, нещадного тирана. Найкраще для нього - це вміти, за необхідності, здійснювати всі необхідні злочиння разом [2].

Позиція правового нігілізму притаманна й політичним діячам нашого часу та розповсюджена серед різних прошарків населення, які не готують таких докладних аргументів, як Макіавеллі, однак вважають можливим діяти не в межах закону.

Отож, значну небезпеку правовий нігілізм становить тоді, коли нігілістичні погляди реалізуються на практичному рівні. Практична форма правового нігілізму реалізується через протиправну поведінку, діяльність чи бездіяльність окремих осіб та організацій або, як найбільш негативний прояв, через протиправну політику державної влади, що проявляється у масовому порушенні прав і свобод громадян і навіть терорі стосовно окремих осіб, релігійних, соціальних груп, політичних сил [3].

Як і будь-який як продукт соціальних відносин правовий нігілізм зумовлений багатьма причинами. Серед таких причин сучасні українські науковці називають наступні:

- військова агресія Російської федерації проти України, що дала змогу деяким соціальним групам діяти всупереч нормам закона;
- соціальна криза та політична, економічна нестабільність у суспільстві;
- недоліки у правовому вихованні населення, недостатній рівень системного розвитку правової культури суспільства та засвоєння індивідами та соціальними групами правових норм та зразків поведінки у правовій сфері;

- викривлене розуміння взаємодії принципів законності та доцільності у праві;
- зменшення в суспільстві чисельності суб'єктів з активною громадською позицією, правова пасивність громадян;
- деформація професійної та правової свідомості державних чиновників, працівників владних структур (працівників Національної поліції України, прокуратури, суддів) [4].

До речі, правовий нігілізм має не тільки українську природу. Йому притаманний міжнародний характер, що проявляється у взаємовідносинах як між країнами СНД так і держав близького зарубіжжя. Це виражається, насамперед, у багато численних рішеннях, угодах та взаємних обов'язках, які були прийняті у рамках Співдружності колишніх радянських республік, але не виконуються належним чином : Росія, яка порушує такі серйозні міжнародні нормативи щодо прав людини у війні в Україні із своїми фашистськими настроями по відношенню до російських громадян тощо. Ще раз потрібно зазначити, що явище нігілізму надто серйозна загроза суспільного миру і потребує негайного вирішення. За часи історичного розвитку він отримав якісно нові можливості, які раніше були відсутні. Змінилася його природа, причини, канали впливу. Він розповсюдився в усіх сферах життя людей, став всеохоплюючим. У друкованих виданнях це не раз зазначалось словами хаос, «вакханалія». Що ж можна порекомендувати у даному випадку? Явище, про яке йде мова на всіх рівнях державного устрою не має меж, тому й носить назву безмежного, тож боротися із ним традиційними методами – малоефективно та непродуктивно, а тому потрібно ретельно вивчити цю проблему і створити певні екстраординарні заходи. По-перше: за словами відомого вченого: потрібно зробити все, щоб приблизити право до народу, щоб закріпити масову правосвідомість, щоб народ розумів та цінував закони своєї країни, усвідомлював надзвичайну роль їх дотримання, щоб він добровільно виконував свої обов'язки та заборони, лояльно користувався своїми повноваженнями. Право повинно стати фактором життя, мірою реальної поведінки, силою народної душі. По-друге: необхідно удосконалити законодавство, намагатися уникнути подвійного розуміння та тлумачення правової норми, не допускати колізій в праві, які в однаковій мірі прискорюють шлях до нігілізму та невиконання законів. По-третє: необхідно постійно проводити профілактику правопорушень, й, перш за все, злочинів, слідкування за виконанням принципу карантності, але в межах, що не порушують прав і свобод громадянина, закріплен-

ня правопорядку в державі та верховенства закону, державної дисципліни. Українська політична та правова система давно вже повинна бути реформована – тож реформи у цих сферах життя – також необхідний засіб профілактики правового нігілізму та нігілізму в цілому.

Список використаних джерел:

1. Бойко В.П. Правовий нігілізм та форми його прояву у суспільно-му житті. *Юридичний вісник України*. 2004. № 47. С. 14.
2. Макиавелли Н. *Государь* :книга / пер. с англ. Г. Муравьева. Москва, Харвест. 2006. 176 с.
3. Загальна теорія держави і права / за ред. М.В. Цвіка, О.В. Петришена. Харків : Право. 2009. 547 с.
4. Бурдоносова М.А. Взаємозв'язок правового нігілізму та правового ідеалізму, як форм деформації правової свідомості. / *Держава і право*. 2013. Вип. 62. С. 560.

<i>Домникова В. О., Антоненко О. А.</i> ПОЛІТИКА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	38
<i>Морар А. О., Проданець Н. М.</i> ЗНАЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	41
<i>Ворона В. М., Антоненко О. А.</i> ПРАВО НА ПРАЦЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	44
<i>Бережна Д. Є., Проданець Н. М.</i> ПРАВОВИЙ НІГІЛІЗМ В ДЕРЖАВІ В УМОВАХ ВІЙНИ	48

СЕКЦІЯ 2. ПРАВОВІ ЗАСАДИ БЕЗПЕКОВОЇ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ

<i>Апаров А. М.</i> ОКРЕМІ ПРАВОВІ ПИТАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТУ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	52
<i>Головкін Б. М.</i> СУЧАСНІ ВИКЛИКИ БЕЗПЕЦІ ДОРОЖНЬОГО РУХУ.....	56
<i>Борисова О. О.</i> КОНЦЕПЦІЯ БЕЗПЕКИ ЛЮДИНИ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ.....	59
<i>Нетеса Н. В.</i> ІНФОРМАЦІЙНІ ВПЛИВИ ЯК ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ РФ ПРОТИ УКРАЇНИ ТА КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ ЇМ.....	63
<i>Панова С. В.</i> НЕОБХІДНІСТЬ СТРАТЕГІЧНОГО РЕГІОНАЛЬНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ В УКРАЇНІ	66
<i>Волик Л. В., Юрченко М. М.</i> ЛІСАБОНСЬКИЙ ДОГОВІР: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНИ	69
<i>Колесник О. Ю., Львова Є. О.</i> СТАН ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	73